

**Okruhy otázek k atestační zkoušce specializačního vzdělávání
v oboru**

Ošetrovatelská pediatrická péče v klinických oborech

s označením odbornosti

Dětská sestra pro péči v klinických oborech

I. Okruh

1. Právní problematika ve zdravotnictví

Poskytování zdravotních služeb, druhy a formy zdravotní péče. Odpovědnost za škodu při poskytování zdravotních služeb. Vybrané právní předpisy z oblasti občanského, trestního a pracovního práva ve vztahu k poskytování zdravotní péče a související právní předpisy.

2. Mentorské dovednosti v práci sestry specialistky

Vedení, koordinace a hodnocení odborné praxe v pediatrických oborech. Organizování a řízení výukového procesu v souvislosti s odbornou praxí. Průběžné hodnocení dosažených vědomostí a dovedností. Podmínky kvalitní a efektivní výuky. Výstupní evaluace a závěrečné hodnocení účastníků vzdělávacího procesu.

3. Prevence negativních dopadů psychické a fyzické zátěže související s výkonem zdravotnického povolání

Efektivní zvládání nadměrné psychické zátěže a prevence syndromu vyhoření. Prevence rizik nadměrné fyzické zátěže. Podpůrné techniky ke zvládání pracovní zátěže, interpersonální agrese, budování vztahů v zátěžových situacích, psychosociální hygiena. Role peer podpory.

4. Psychologické a etické aspekty práce a komunikační dovednosti sestry specialistky

Základní pojmy etiky, etické principy (autonomie, beneficence, nonmaleficence, justice), etické kodexy. Podpůrné techniky v komunikaci s problémovým a agresivním pacientem, s jeho rodiči a zákonnými zástupci. Komunikace se zdravotně znevýhodněným pacientem a s pacientem z jiných etnických skupin žijících na území ČR.

5. Radiační ochrana

Ionizující záření, jeho základní druhy, vlastnosti, nepříznivé účinky ionizujícího záření, radiační zátěž obyvatel. Způsoby ochrany před ionizujícím a neionizujícím zářením, zásady pro pobyt v prostorách se zdroji ionizujícího záření. Právní předpisy v oblasti radiační ochrany, odpovědnost při využívání zdrojů ionizujícího záření.

6. Metodologie výzkumu ve zdravotnictví

Charakteristika, specifika a význam výzkumu. Techniky výzkumu, výzkumný proces a jeho fáze, etapy výzkumné práce. Volba a způsob vyhledávání vhodných témat. Etika výzkumu. Prezentace výsledků, aplikace poznatků do praxe.

7. Kvalita a bezpečí ve zdravotnických zařízeních

Požadavky na zajištění kvality a bezpečí při poskytování zdravotních služeb, hodnocení kvality a bezpečí zdravotních služeb, standardy ošetrovatelské péče, klinické doporučené postupy.

8. Strategie pediatrické a neonatologické péče

Strategický rámec Zdraví 2030, novinky v koncepci oboru pediatrie a neonatologie. Zdravotnická dokumentace v pediatrické a neonatologické péči. Kompetence dětské sestry a sestry se specializací.

9. Diagnostika v pediatrii

Současné trendy v laboratorní diagnostice, zobrazovacích a rentgenologických vyšetřovacích metodách, endoskopických a funkčních vyšetřovacích metodách. Diagnostika rizik z imobility, při podávání intravenózních roztoků a léků, při používání medicínských adheziv, dezinfekčních prostředků apod.

10. Zvláštnosti farmakoterapie u dětských pacientů

Specifika a zásady farmakoterapie v dětském věku, změny farmakokinetiky, farmakodynamiky, lékové interakce, projevy nežádoucích účinků léčivých přípravků. Léčivé přípravky nevhodné pro dětského pacienta. Nejčastější problémy v preskripci léčiv.

11. Základní neodkladná resuscitace

Zahájení, nezahájení, ukončení resuscitace, jednotlivé kroky resuscitace, odlišnosti v resuscitaci dětí a dospělých, odlišnosti v resuscitaci novorozence po porodu, volání zdravotnické záchranné služby, použití automatického externího defibrilátoru (AED). Léčiva používaná v resuscitaci.

12. Poruchy výživy u dětí a nutriční podpora

Poruchy výživy v jednotlivých věkových obdobích, poruchy z nedostatku či nadbytku živin. Alternativní výživa. Vliv kojenecké výživy na zdravotní stav v dospělosti. Druhy enterální a parenterální výživy, indikace, komplikace a jejich řešení, edukace. Léčiva ovlivňující trávicí systém. Potraviny pro zvláštní lékařské účely.

13. Péče o zajištěné intravenózní vstupy

Druhy intravenózních vstupů, indikace k jejich zavedení. Druhy léčivých přípravků a roztoků, vhodných k podávání jednotlivými intravenózními vstupy, způsoby jejich podávání, možné komplikace a jejich řešení.

14. Vzácná onemocnění v pediatrické péči

Obecná charakteristika vzácných onemocnění. Novorozenecký screening v oblasti vzácných onemocnění. Diagnostika vzácných onemocnění, léčebné možnosti, kvalita života dětí se vzácným onemocněním, sociální začlenění, mezirezortní spolupráce.

15. Péče o děti se zdravotním znevýhodněním

Přístupy k dětem se zdravotním a mentálním znevýhodněním. Determinanty dětí s kombinovaným postižením. Komunikace s dětmi prostřednictvím alternativní a augmentativní komunikace. Stimulace vnímání. Výchova a vzdělávání. Speciální pedagogika.

16. Péče o děti s onemocněním ledvin a s očišťovacími metodami krve

Druhy onemocnění ledvin u dětí, jejich diagnostika, léčba a ošetrovatelská péče. Druhy očišťovacích metod krve (peritoneální dialýza, hemodialýza, hemofiltrace apod.), příprava dítěte, postup napojení a odpojení, řešení komplikací a jejich prevence, dokumentace celého procesu. Léčiva ovlivňující močový systém.

17. Péče o děti s kyslíkovou terapií a s umělou plicní ventilací

Indikace a zásady kyslíkové terapie, způsoby podávání kyslíku, jejich výhody a nevýhody, možné komplikace a jejich řešení. Stavby vyžadující umělou plicní ventilaci invazivní a neinvazivní. Péče o dýchací cesty, dechová rehabilitace. Léčiva ovlivňující dýchací systém. Komplikace a nežádoucí účinky umělé plicní ventilace. Komunikace s ventilovaným dítětem.

18. Péče o imobilizované dítě a v bezvědomí, včasná mobilizace

Imobilizační syndrom, prevence a řešení komplikací z imobility. Péče o kůži, výživu, vyprazdňování. Léčiva ovlivňující vyprazdňování. Koncept bazální stimulace. Hodnocení rizika pádu (hodnotící systémy). Včasná mobilizace, zájmová činnost, vhodné hry s ohledem na stav a věk dítěte, edukace rodičů.

19. Péče o děti s alergií a imunodeficitem

Novinky v diagnostice a léčbě alergických a imunodeficitních onemocnění, strategie péče o alergika, zvládání náhlých příhod, krizových situací s použitím technik managementu komplikací, možnosti v poskytování konzultačních a poradenských služeb. Specifika přípravy dítěte k vyšetřovacím a diagnostickým metodám. Imunomodulační léčiva.

20. Péče o děti s kardiologickým onemocněním

Vrozená a získaná onemocnění srdce u dětí, novinky v diagnostice, léčbě a ošetrovatelské péči. Specifika přípravy dítěte k diagnostickým metodám (snímání EKG a jeho orientační vyhodnocení), možné komplikace a jejich řešení. Léčiva ovlivňující kardiovaskulární systém.

21. Péče o děti s hematologickým a onkologickým onemocněním

Druhy hematologických a onkologických onemocnění u dětí, aktuální trendy v diagnostice a léčebných možnostech, léčivé přípravky a jejich aplikace. Specifika přípravy dítěte k vyšetřovacím a diagnostickým metodám (CT, NMR, punkce), specifika ošetrovatelské péče, možné komplikace a jejich řešení.

22. Péče o děti s diabetem mellitem

Novinky v diagnostice a léčebných možnostech diabetu mellitu (inzulínová substituce, inzulinová pera, pumpy), specifika ošetrovatelské péče (edukace o selfmonitoringu hladiny glykémie, aplikace inzulínu, edukace o jídelníčku, pohybové aktivitě), preventivní opatření proti vzniku akutních a specifických komplikací. Léčiva používaná k terapii diabetu.

23. Péče o děti s infekčním onemocněním

Novinky v diagnostice a léčebných možnostech u dětí s infekčním onemocněním. Základy antimikrobiální terapie, chemoterapeutika, antibiotika, antivirotika. Bariérová ošetrovatelská péče, likvidace biologického a kontaminovaného materiálu, karanténní opatření, využití zdravotnických prostředků s ohledem na spektrum účinnosti, eliminace šíření infekce.

24. Péče o děti s autoimunitním onemocněním

Novinky v diagnostice a léčebných možnostech u dětí s autoimunitním onemocněním. Specifika přípravy dětí k vyšetřovacím a diagnostickým metodám (CT, NMR, endoskopie) a na léčebné zákroky, specifika ošetrovatelské péče, edukace dítěte a jeho rodičů.

25. Péče o traumatizované dítě a s poraněním skeletu

Druhy úrazů u dětí (dle topografie, úmyslnosti, mechanismu vzniku úrazu apod.). Polytrauma, poranění orgánů a systémů, fyzicky týrané dítě. Nové trendy a léčebné postupy, specifika ošetrovatelské péče (iniciální zhodnocení stavu a stabilizace dítěte), možné komplikace a jejich řešení. Léčiva používaná k tišení bolesti.

26. Předoperační příprava dítěte, pooperační péče a prevence pooperačních komplikací

Specializovaná předoperační příprava a pooperační péče u dětí s diabetem mellitem, v otorinolaryngologii, ortopedii, hrudní a břišní chirurgii apod. Charakteristika pooperačních komplikací (v operační ráně, komplikace oběhové, urologické, abnormality tělesné teploty, infekce spojené se zdravotní péčí), sledování, hodnocení a tišení bolesti, léčiva používaná k premedikaci a k prevenci pooperačních komplikací.

27. Problematika transplantací

Druhy transplantací, nejčastěji transplantované orgány, tkáně. Právní úprava transplantace orgánů a tkání (zákon č. 285/2002 Sb., o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů, etické aspekty transplantace, stanovení smrti mozku, specializovaná ošetrovatelská péče o dárce orgánu i o příjemce.

28. Ošetřování ran u dětí

Hodnocení ran, erozí a lézí. Fáze hojení a debridement. Rozdělení obvazových materiálů podle fáze hojení rány. Dokumentace stavu rány včetně fotodokumentace. Faktory ovlivňující hojení ran. Léčivé přípravky a zdravotnické prostředky pro léčbu nehojících se ran. Význam výživy a hydratace při léčbě nehojící se rány.

29. Ošetřování stomií u dětí

Druhy stomií podle orgánů a systémů, indikace k jejich založení v dětském věku, možné komplikace, jejich řešení a prevence. Zdravotnické prostředky a léčivé přípravky vhodné

k ošetrování stomií a jejich komplikací. Výživa stomiků, edukace dětí a rodinných příslušníků.

30. Katetrizace močového měchýře

Druhy katetrizace močového měchýře, indikace ke katetrizaci, odlišnosti v postupu katetrizace dívek a chlapců, možné komplikace a jejich řešení, péče o permanentní močový katétr. Léčiva ovlivňující močový systém.

II. Okruh

1. Duševní poruchy v dětském věku a jejich projevy

Definice duševního onemocnění. Diagnostická kritéria. Etiologie duševních poruch v dětském a dospělém věku. Psychiatrická onemocnění, pro která neexistují diagnostická kritéria pro dětský věk, která ale mají v porovnání s výskytem v dospělém věku řadu specifických příznaků. Psychofarmaka.

2. Komunikace a komunikační dovednosti s dítětem s duševní poruchou

Komunikační dovednosti a vedení rozhovoru s dítětem s duševní poruchou (např. motivační, podpůrný, anamnestický, edukační). Zvládání náročných situací v komunikaci. Použití asertivních metod. Stereotypy a omyly v komunikaci.

3. Péče o děti s poruchou autistického spektra

Charakteristika poruchy autistického spektra (PAS), zásady přístupu k dítěti s PAS, problémové chování a jeho projevy u dětí s PAS, komunikace s dítětem s PAS, využití piktogramů. Spolupráce s rodinou, osobním asistentem.

4. Péče o děti a adolescenty s neurovývojovou poruchou

Druhy neurovývojových poruch (porucha intelektu, komunikace, učení, pozornosti s hyperaktivitou apod.) jejich etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti. Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta.

5. Návyková rizika u dětí a adolescentů

Příčiny vzniku návykových nemocí u dětí adolescentů. Sociální a rodinné faktory. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika (toxikologická vyšetření), klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.

6. Role dětské sestry specialistky v rámci multidisciplinárního týmu v různých typech adiktologických služeb

Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta se závislostí (detoxikační jednotka, režimová léčba, ambulantní léčba). Systém adiktologických služeb v dětské a dospělé psychiatrii v ČR. Strategické preventivní programy.

7. Péče o děti a adolescenty s psychotickými projevy

Psychotické projevy (poruchy myšlení, vnímání, halucinace, bludy). Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza. Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta s psychotickými projevy.

8. Péče o děti a adolescenty s afektivními poruchami

Afektivní poruchy (poruch nálady) směrem k depresi (současně s úzkostí nebo bez ní) nebo k euforii. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita,

prognóza. Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta s poruchami nálady.

9. Péče o děti a adolescenty s neurotickými poruchami

Rozdělení neurotických poruch (úzkostné, obsedantně kompulzivní, reakce na stres a poruchy přizpůsobení, disociativní, somatoformní a jiné). Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.

10. Péče o děti a adolescenty s poruchou příjmu potravy

Typy poruch spojených s neschopností přijímat potravu v přiměřeném množství a úzce souvisejí s nevhodným vnímáním vlastního těla. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza. Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta s poruchami příjmu potravy.

11. Specifické otázky dětské psychiatrie

Týrané, zanedbávané a zneužívané dítě. Münchhausenův syndrom by proxy. Suicidalita v dětském věku. Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče. Spolupráce s Orgánem sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD).

12. Péče o děti a adolescenty s poruchou chování a emocí

Druhy poruch chování a emocí (hyperkinetická porucha, disociální, agresivní chování apod.). Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza. Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta s poruchami chování a emocí.

13. Zvládání nespolupracujícího, neklidného a agresivního dítěte nebo adolescenta

Nutná obrana dle trestního zákona. Profesionální komunikace, deeskalace konfliktu, deeskalační techniky, úchop, odváděcí techniky, stržení, zalehnutí, vyprošťovací techniky, znehybňující techniky apod. Bezpečná aplikace omezovacích prostředků.

III. Okruh

1. Paliativní péče poskytovaná dětem

Rozvoj paliativní péče poskytované dětem v České republice, dostupnost, koordinace, návaznost. Spektrum diagnóz u dětí s potřebou paliativní péče a rozdíly u dospělých. Identifikace dětí potřebujících paliativní péči. Příjem dítěte do domácí péče. Spolupráce sestry s lékařem. Holistická péče o děti s život limitujícím onemocněním.

2. Potřeby dítěte v závěru života a potřeby osob blízkých

Multidisciplinární tým, podpůrný tým, role jednotlivých členů ve vyhledávání a uspokojování potřeb dítěte, včetně kompetencí, průběh schůzky multidisciplinárního týmu. Zdroje financování paliativní péče. Aktuální trendy. Centrum provázení.

3. Formy poskytování paliativní péče dětem

Ambulance paliativní péče a lůžková paliativní péče. Význam předávání dětských pacientů ze zařízení poskytujícího lůžkovou péči do péče hospice, poskytujícího péči ve vlastním sociálním prostředí pacienta. Spolupráce sestry s lékařem. Aktuální trendy.

4. Domácí péče u dětí, ekonomické a organizační předpoklady pro zajištění provozu domácí péče

Rozvoj oboru domácí péče v České republice. Zavedení/ukončení domácí péče. Význam první návštěvy. Vybavení návštěvní brašny. Použití zdravotnických prostředků. Bezpečné zacházení s léčivý. Plánování rozsahu ošetrovatelské péče ve vlastním sociálním prostředí dětského pacienta. Spolupráce s lékařem a osobami blízkými dětského pacienta.

5. Právní předpisy ve vztahu k paliativní péči poskytované dětem

Rozhodování o zdravotní péči poskytované nezletilému pacientovi. Neshoda mezi zákonnými zástupci dítěte ohledně další péče. Stanovisko k poskytování život udržující léčby dětských pacientů. Rozhodování o resuscitaci, „Do not resuscitate“ (DNR). Opatrovník, poručník, pěstoun, osoba, již bylo dítě rodiči svěřeno do péče a možnost rozhodovat o léčbě. Dříve vyslovená přání.

6. Specifika paliativní péče v neonatologii a pediatrii

Mortalita novorozenců z pohledu lékaře. Umírání dítěte na jednotce intenzivní péče pro novorozence, v hospici, v domácím prostředí. Řešení akutních symptomů terminálního stavu, strachu, úzkosti. Péče o zemřelé tělo dítěte, rituály rozloučení. Spolupráce s rodinou. Péče o pozůstalé.

7. Symptomy nevléčitelně nemocných dětí v paliativní péči

Symptomy provázející nevléčitelná onemocnění (bolest, dušnost, kašel, škytavka, anorexie, kachexie, dehydratace, neurologické příznaky apod.), podávání léčivých přípravků a použití zdravotnických prostředků za účelem tlumení symptomů provázející nevléčitelná onemocnění a terminální stav u dítěte.

8. Psychosociální potřeby dětí a dospívajících v paliativní péči

Hodnocení a charakteristika psychosociálních potřeb. Psychosociální podpora. Komunikace s dítětem a dospívajícím o smrti. Potřeba stimulace, smysluplného světa, jistoty a bezpečí, osobní identity, potřeba otevřené budoucnosti. Potřeby pečujících. Role psychologa a psychoterapeuta v paliativním týmu.

9. Fáze adaptace dítěte, dospívajícího a jeho rodiny na nevyléčitelné onemocnění

Specifické potřeby psychologické podpory v jednotlivých fázích adaptace. Interdisciplinární týmová komunikace a poradenství při péči o terminálně nemocné dítě a dospívajícího. Zásady komunikace s pozůstalými po úmrtí dítěte, možnosti emoční a komunikační podpory.

10. Sociální problematika v paliativní péči

Sociální postavení rodiny. Změna sociální role pečujících rodičů při vážném onemocnění dítěte. Změna finančního zabezpečení rodiny. Komunikace a vztahy mezi rodiči, plánování budoucnosti. Společenský život a komunitní prostředí rodiny. Role sociálního pracovníka v multidisciplinárním týmu poskytovatele zdravotních služeb. Sociální poradenství.

11. Spirituální aspekty, etika při poskytování paliativní péče dětem a péče o pozůstalé

Spiritualita u dětí. Spiritualita v kontextu vážné nemoci. Spirituální potřeby rodičů a sourozenců. Potřeba odpustit a smířit se. Zvládání vnitřní bolesti a utrpení. Potřeba vyjádřit hněv. Modlitba. Etika při poskytování paliativní péče dětem. Nejlepší zájem.

12. Truchlení, péče o pozůstalé rodiče a sourozence

Fáze procesu truchlení. Přístup k smrti a umírání v různých kulturách. Kulturní zvyklosti a jejich vliv na prožívání nemoci a umírání.

13. Psychohygiena pečujících při poskytování paliativní péče dětem.

Péče „o sebe sama“, postupy vlastní duševní hygieny. Zdroje stresu při poskytování paliativní péče dětem, strategie vyrovnávání se se stresem. Syndrom vyhoření, příčiny, projevy, možnosti řešení. Péče o multidisciplinární tým poskytující paliativní péči dětem. Metoda supervize, sebezkušenostní seminář.